

Стенографски дневник

НА

6. заседание

Петък, 5 ноември 1943 г.

Открито в 16 ч. 25 м.

Председателствувал подпредседателят д-р Петър Кюсеиванов.

Секретари: Стефан Багрилов и Николай Султанов.

СЪДЪРЖАНИЕ

	Стр.		Стр.
Съобщения:		2. За изменение и допълнение на закона за уреждане собствеността върху общински места, дадени или заети за жилища на бездомници. (Второ четене)	51
Отпуски	51	3. За уеднаквяване на наказателно-съдопроизводствените правила на някои закони. (Първо четене — приемане)	52
Питане	51	Говорили: м-р д-р Константин Партов	54
Проекторешение	51	Георги Тодоров	55
Дневен ред:		Дневен ред за следващото заседание	59
Законопроекти:			
1. За допълнение на чл. 8 от наредбата-закон за държавния надзор върху дружествата и сдружаванията. (Второ четене)	51		

Председателствуваш д-р Петър Кюсеиванов: (Звъни) Присъствуват необходимият брой народни представители. Обявявам днешното заседание за открито.

(Отсъстваат: Александър Димов Гигов, Атанас Ганчев Попов, Божил Петров Прашилов, Васил Христов Велчев, Георги Миков Нинов, Георги п. Стефанов Проданов, Деню Георгиев Колез, Деню Цанев Чолаков, Димитър Атанасов Арнаудов, Димитър Георгиев Сараджов, Иван Василев Петров, Иван Димитров Минков, Иван Петров Недялков, Иван Пешов Гърков, Иван Славов Керемидчиев, Кирил Георгиев Минков, Косю Христов Анев, Лазар Василев Бакалов, Михаил Йовов Йовов, Найдено Райнов Маринов, Петър Георгиев Михалев, Петър Христов Дограмаджиев, Серафим Георгиев Апостолов, Стефан Иванов Багрилов и Филип Димитров Махмудиев)

Г-да народни представители! Преди да пристъпим към дневния ред, ще ви направя следните съобщения:

Председателството е разрешило отпуск на следните г-да народни представители: Васил Велчев — 1 ден, Димитър Сараджов — 3 дни, Димитър Андреев — 3 дни, Делчо Тодоров — 2 дена, Иван Керемидчиев — 1 ден, Кирил Минков — 1 ден, Лазар Бакалов — 1 ден, Михаил Йовов — 1 ден, Петър Дограмаджиев — 1 ден, Серафим Георгиев — 1 ден и Стоян Димов — 2 дена.

Постъпило е питане от оряховския народен представител г-н Стефан Стателов относно приложението на членове 1, 10 и 14 от закона за преследване на незаконно обогатили се чиновници. Питането е отправено до г-н министъра на правосъдието. Ще бъде изпратено на министъра на правосъдието, за да даде своя отговор.

Гето Кръстев: За кого се отнася?

Еню Клянтев: Общо е казано.

Председателствуваш д-р Петър Кюсеиванов: За бившия министър на търговията, промишлеността и труда Никола Захариев.

Постъпило е от Министерството на финансите проекторешение за одобряване на 4 постановления на Министерския съвет, протокол № 153, от 27 октомври 1943 г. и 17. постановление на Министерския съвет, протокол № 147, от 15 октомври 1943 г. — относно забраняване износа на орехи и др. и разрешаване износа на продукти за манастира „Зограф“ в Света гора.

От същото министерство — проекторешение за освобождаване бившите магазинери на специални складове при Въздушните на Негово Величество войски в Божурище от задължението да прилагат към отчетите за времето от 1 октомври 1924 г. до 31 декември 1935 г. включително протоколи за годишна проверка на наличността на материалите.

От същото министерство — проекторешение за опрощаване от Народното събрание на сумата 2.693.944 лв., съгласно чл. 132 от закона за събиране на преките данъци.

Проекторешенията ще бъдат раздадени на г-да народните представители.

Преминуваме към дневния ред — точка първа:

Второ четене на законопроекта за допълнение на чл. 8 от наредбата-закон за държавния надзор върху дружествата и сдружаванията.

Моля г-н докладчика да го докладва.

Докладчик Стефан Багрилов: (Чете)

„ЗАКОН

за допълнение на чл. 8 от наредбата-закон за държавен надзор върху дружествата и сдружаванията

Параграф единствен. Към чл. 8 от наредбата за държавен надзор върху дружествата и сдружаванията се прибавя следната забележка II:

„За бележка II. Сдруженията (комитети) за издигане на военни паметници за увековечаване паметта на загиналите герои през войните в 1912—1913 и 1915—1918 години могат да поискат преутвърждаване на уставите си в 3-месечен срок от влизането на тази разпоредба в сила. До изтичане на този срок имуществата им не се изземват.“

В текста на забележката, в четвъртия ред, след думата „години“ се прибавят думите „и читалищата“.

Председателствуваш д-р Петър Кюсеиванов: Които г-да народни представители приемат на второ четене заглавието на законопроекта и параграф единствен, както се докладва от докладчика, с добавката, която е направена в комисията, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Законопроектът е приет окончателно.

Преминуваме към точка втора от дневния ред:

Второ четене на законопроекта за изменение и допълнение на закона за уреждане собствеността върху общински места, дадени или заети за жилища на бездомници.

Моля г-н докладчика да го докладва.

Докладчик Стефан Багрилов: (Чете)

„ЗАКОН

за изменение и допълнение на закона за уреждане собствеността върху общински места, дадени или заети за жилища на бездомници.

§ 1. В чл. 4, буква „а“, след думите „до 31 декември 1936 г.“ се вмъкват думите „общинско място“, а след непосредствено следващата дума „и“ се вмъква думата „го“.

Председателствуваш д-р Петър Кюсеиванов: Които приемат заглавието на законопроекта и § 1, приет от комисията без изменение, както се докладва от докладчика, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Стефан Багрилов: (Чете)

„§ 2. В чл. 6, алинея първа, думите „Общинския съвет“ се заменят с думите „засиленна общинска управа“.

Председателстващ д-р Петър Къосеиванов: Които приемат § 2, приет от комисията без изменение, както се докладва от докладчика, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Стефан Багрилов: (Чете)

„§ 3. Чл. 6, алинея втора и трета се изменят както следва:

„Най-късно до 31 декември 1944 г. правомощието трябва да представят всички необходими доказателства. Непредявляните искания в този срок губят правата по чл. 4 и с тях се постъпва по реда на чл. 15 от закона за издаване нотариални актове за собственост върху общински места, дадени или заети за жилища на бездомници.

В случай че искането бъде уважено в 6-месечен срок от съобщаването решението по алинея първа молителят трябва да извърши необходимите действия за издаване нотариалния акт. След изтичането на този срок нотариалният акт се издава срещу заплащане на всички мита, герб, берии и такси за прехвърляне на недвижим имот.“

Председателстващ д-р Петър Къосеиванов: Които приемат § 3, приет от комисията без изменение, както се докладва от докладчика, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Стефан Багрилов: (Чете)

„§ 4. В забелжка III на чл. 8 годината „1940“ се заменя с „1946“.

Председателстващ д-р Петър Къосеиванов: Които приемат § 4, приет от комисията без изменение, както се докладва от докладчика, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Стефан Багрилов: (Чете)

„§ 5. В чл. 10, алинея първа, запетаята след думите „не са съборени“ се премахва и следващата дума „или“ се заменя с „и“.

Председателстващ д-р Петър Къосеиванов: Които приемат § 5, приет от комисията без изменение, както се докладва от докладчика, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Законопроектът е приет окончателно.

Премаваме към точка трета от дневния ред:

Първо четене на законопроекта за уеднаквяване на наказателно-сдопроизводствените правила по някои закони.

Които г-да народни представители са съгласни да бъдат прочетени само мотивите, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Моля г-н докладчика да прочете мотивите на законопроекта.

Докладчик д-р Георги Рафаилов: (Чете)

„М О Т И В И

към законопроекта за уеднаквяване на наказателно-сдопроизводствените правила по някои закони

Г-да народни представители! Както ви е известно, във от обикновения сдопроизводствен ред, по който се разглеждат наказателните дела, сега действащото наказателно сдопроизводство предвижда и производство по дела за крабежи (глава II, книга VI), по правилата на което се разглеждат и делата за престъпни деяния по някои особени наказателни закони, в които това е изрично предвидено.

От друга страна от миналата година насам съществува и производството по дела, които изискват особена бързина (глава VI, книга VI), в първите две поделения на която се съдържат отклонения както от обикновения сдопроизводствен ред, така също и от производството по дела за крабежи.

Независимо от това някои особени наказателни закони предвиждат най-различни правила относно: извършването на предварителното следствие, мярката за неотклонение, реда за посочване на доказателствата, срока за насрочване делата и реда на обжалване присъдите.

Излишно би било да се изтъква вредата от наличието на това многообразие на сдопроизводствените правила. То създава само затруднения при прилагането на отделните закони и довежда до бавност при разглеждането на делата, без с нещо да е оправдано.

Настоящият законопроект има за цел да внесе единство в наказателно-сдопроизводствените правила, пръснати днес в отделните закони.

Законопроектът предвижда премахването изцяло на глава VI, книга VI, в този вид, в който тя сега съществува. Поделение I от тази глава съдържа особени правила за заварените престъпни деяния, за които е предвидено наказание тъмничен затвор (членове 689—693 от наказателното сдопроизводство). На практика тези правила се оказали неприложими за областните съдилища, поради колегалния състав на същите. Те имат смисъл само за делата при околийския съдия, който действа еднолично, но за тези дела съществува вече производството за заварените престъпни деяния по глава III, книга VI. Другите правила на поделение I, отнасящи се до независимите престъпни деяния (членове 694—695), предвиждат извънредно кратки срокове за посочване на доказателствата, насрочване на делото, изготвяне на присъдата и обжалването й. Този ред трудно може да бъде спазван и не дава полезни резултати.

По отделение III е съвсем излишно, тъй като разпоредбите, съдържащи се в него, препращат само към правилата на грабежната процедура. Що се отнася до поделение II, след изменението му от 8 юли 1942 г. то остана само с чл. 698. Алинея първа на този текст обаче е едно повторение на алинея втора на чл. 650 и поради това е ненужна, а алинея втора, която предвижда седемдневен срок за

внесяне на делото от паркета в съда и възможността за прокурора и той да определя мярката за неотклонение, когато такава не е определена от съдията-следовател, се запазва в проекта, но се прехвърля в глава II, книга VI.

Тази глава, която всъщност днес е престанала да бъде производство само по дела за крабежи, по законопроекта става „бързо производство“. В това производство, освен алинея втора на чл. 698, се включват и ония разпоредби от производството за крабежите и от разните особени закони, които на практика са се оказали целесъобразни. Значително подобрени и съгласувани, тези разпоредби са очистени от всичко, което съставлява ненужно отклонение от правилата, които осигуряват едно добро и бързо правораздаване. Сега съществуващото предявяване на обвинението в съдебно заседание (чл. 655, алинея втора, от наказателното сдопроизводство) се премахва; насрочването на делото само за прочитане на обвинителния акт и посочване на доказателствата в съдебно заседание е едно излишно процесуално действие, което пречи на бързото движение на делата, без да създава някакви удобства за съда или обвинителната власт и без да ползува с нещо подсъдимия. Относно връчването на обвинителния акт и посочване на доказателствата, законопроектът оставя приложими правилата на обикновеното сдопроизводство с тая разлика, че сроковете по членове 306 и 308 са намалени на 7 дни. В случая тези срокове са достатъчни за участващите в делото лица, а от друга страна — са по-благоприятни за същите от тридневния срок, който днес е предвиден за посочване на доказателствата по някои производства, предвидени в особени закони. Със създаването на бързото производство се отстранява и съществуващата сега несъобразност относно мярката за неотклонение на подсъдимите. За много деяния, които се наказват с тъмничен затвор или глоба, днес тая мярка е задържане под стража, а за деяния, наказуеми със строг тъмничен затвор, тя може да бъде най-много залог или поръчителство. Законопроектът предвижда като задължителна мярка за неотклонение задържането под стража за всички деяния, които се наказват със строг тъмничен затвор или по-голямо наказание, щом те се движат по правилата на бързото производство. За деянията, наказуеми с тъмничен затвор, тази мярка може да бъде взета само когато конкретният случай налага това, по преценка на съответния съдебен орган.

По този начин напред ще бъдат в сила главно две производства по наказателните дела: едното обикновено, правилата на което остават непроменени, и другото бързо, в което са включени, след значително подобрение, намиращите се сега в разни закони особени сдопроизводствени правила. По това бързо производство ще се разглеждат всички дела за престъпни деяния по отделните закони, посочени в законопроекта, някои от които сега препращат към грабежната процедура или към известни правила от нея или предвиждат своя особена процедура. По реда на същото производство ще бъдат разглеждани и делата за измяна и предателство (които във военно време и при военно положение остават подсъдни на военните съдилища), както и делата за крабежи и грабежи.

За да се отстрани излишното и с нищо неоправдано разтакане на наказателните дела от един съд в друг, когато по едно и също дело има няколко тясно свързани обвинения, за разглеждането на които е предвиден различен сдопроизводствен ред, което е често явление днес, законопроектът предвижда относно посочването на доказателствата и обжалването на присъдите за всички обвинения по делото да се спазва редът, предвиден за най-тежко наказуемото деяние (§ 10).

Явно е, че тази малка кодификация на наказателно-сдопроизводствените правила, която се прави с законопроекта, ще доведе до едно ускоряване в движението на делата, които ще бъдат разглеждани по реда на бързото производство, и ще осигури една навременна наказателна репресия без да засегне с нещо качеството на правораздаването.

Във от обсега на законопроекта остават малко случаи, при които този бърз сдопроизводствен ред се явява неприложим, поради особения характер на деянията, като напр. престъпните деяния по печата и тия по закона за търговията с външни платежни средства.

Останалите изменения се отнасят до систематично подреждане на текстовете и до редакционни поправки за съгласуване и оточняване на същите.

Ако сте съгласни с постановленията на предлагания законопроект, моля, г-да народни представители, да го приемете и гласувате.

Министър на правосъдието: Д-р К. Партов“

(ЗАКОНОПРОЕКТ

за уеднаквяване на наказателно-сдопроизводствените правила по някои закони

I

По закона за наказателното сдопроизводство

§ 1. Надсловът на глава II, книга VI, се изменя така: „Бързо производство“.

§ 2. Чл. 649 се изменя така: „Правилата, предвидени в тази глава, се прилагат по дела за престъпления по членове 98—105, 109—116, 313—316 и 324—328 от наказателния закон, както и по дела, за които това е постановено в особени закони, с изключение на случаите, в които наказателното преследване се възбужда по тълба на пострадалия.“

§ 3. Чл. 650 се изменя така: „По тия дела извършването на предварително следствие не е задължително.“

§ 4. Чл. 651 се изменя така: „Когато предварително следствие не е извършено или когато мярката за неотклонение не е взета от съдията-следовател, тя се постановява от прокурора. Постановлението относно мярката може да се обжалва пред областния съд, спределието на който е окончателно и не подлежи на обжалване, но може да бъде изменено или отменено от същия съд, ако изменените се обстоятелства налагат това.

За деяния, които се наказват със строг тъмничен затвор или с по-тежко наказание, мярката за неотклонение е задържане под стража. Същата мярка може да бъде взета, във от случаите на чл. 222, и за деянията, които се наказват с тъмничен затвор.“

§ 5. Чл. 652 се изменя така: „Прокурорът внася делото в съда в седемдневен срок след получаването му.

Прокурорът и съдът могат да разделят делото така, че: а) внасянето и разглеждането на делото за някои от деянията да се остави за по-късно, ако събраните доказателства обезпечават наказателното преследване за по-важните от тях; б) делото да се внесе и разгледа само за ония обвиняеми, за които то е готово или може бързо да се приготви, ако разглеждането на деянията за останалите би отнело значително време.“

§ 6. Чл. 653 се изменя така: „Когато по тия дела бъдат дадени пред съда показания, които уличават неучастващи в производството лица в извършване на престъпления, подлежащи на разглеждане по правилата на тази глава, те имат значение на показания, дадени на предварително следствие по отношение на същите лица.“

§ 7. Чл. 654 се изменя така: „Сроковете за посочване на доказателства по членове 306 и 308 са седемдневни.

Съдът разглежда делото в съдебно заседание най-късно до две седмици след изтичането на тези срокове.

Неявяването на разпитаните при дознанието или при предварителното следствие свидетели не е пречка за разглеждане на делото; техните показания се прочитат.“

§ 8. Чл. 655 се изменя така: „Присъдите на областните съдилища са окончателни и може да се обжалват пред Върховния касационен съд в двеседмичен срок от произнасянето им.

В касационния съд делата се разглеждат в двеседмичен срок от постъпването им. Денят на съдебното заседание се известява чрез обявление в съда. Подсъдимите, които са задържани под стража, не се допускат пред съда, но те могат да се представляват от адвокати.“

§ 9. Чл. 656 се изменя така:

„По дела, които са подсъдни на околийските съдии, се прилагат съответно разпоредбите на чл. 654.

Присъдите на околийските съдии може да се обжалват пред съответните областни съдилища в двеседмичен срок от произнасянето им.

В областните съдилища делата се разглеждат в двеседмичен срок от постъпването им и постановените присъди не подлежат на обжалване.“

§ 10. След чл. 656 се прибавят:

„Чл. 656-а. Когато един или няколко подсъдими са обвинени в извършването на различни престъпни деяния, някои от които подлежат на разглеждане по правилата на тази глава, то относно посочването на доказателствата и обжалването на присъдите спрямо всички подсъдими и за всички деяния се спазва редът, предвиден за най-тежко наказуемото деяние.

Чл. 656-б. По делата за престъпления, които подлежат на разглеждане по правилата на тази глава, подсъдимите не могат да имат повече от двама защитници.

Чл. 656-в. Доколкото в тази глава не се съдържат особени правила, прилагат се другите разпоредби на закона.“

§ 11. Надсловът на глава VI се изменя така: „Разни разпоредби.“

§ 12. Чл. 688 се изменя така: „Министерският съвет може да постанови някои престъпления, извършени от военни, приравнени, милитаризирани или граждански лица, наказуеми във военно време или при военно положение по-строга, да бъдат наказани с предвидените за мирно време наказания, а също и да постанови деяния, извършени от граждански лица, за които във военно време или при военно положение е предвидена подсъдност пред военните съдилища, да останат подсъдни на общите съдилища.“

§ 13. Поделения I—IV (членове 689—702) се отменят, като се създава следният чл. 689:

„За престъпленията по членове 324—328 от наказателния закон, както и за ония, за които това е изрично постановено в някой особен закон, съдът прогласява за обявен престъпник онзи, срещу когото има силни улики, че е извършил престъплението и който се укрива от властта.

Прогласяването се произнася от областния съд по предложение на прокурора. Определението на областния съд е окончателно и не подлежи на обжалване, но то може да бъде изменено или отменено от същия съд, ако изменените се обстоятелства налагат това.

Имената на обявените престъпници се обнародват в „Държавен вестник“. Всеки гражданин може да залови обявения престъпник и да го предаде на властта. Всеки гражданин при преследването и залавянето на такова лице има правата на полицейските стражари. Спрямо разбойници гражданите имат тези права и преди обявяването им за престъпници.“

II

По наредбата за користните престъпления по служба

§ 14. Чл. 10 се отменя.

§ 15. Чл. 13. се изменя така:

„Делата за престъпни деяния по този закон се разглеждат по реда на глава II, книга VI, от закона за наказателното съдопроизводство.“

§ 16. Членове 14 и 15 се отменят.

III

По закона за защита на държавата

§ 17. Чл. 22 се изменя така:

„Делата за престъпни деяния по този закон се разглеждат по реда на глава II, книга VI, от закона за наказателното съдопроизводство. Спрямо виновните по чл. 13 от този закон се прилага законът за изстребление на разбойниците.“

§ 18. Чл. 22-а се изменя така:

„Делата за престъпления по членове 2, 3, 4, 6, 8, 9, 11, 13, 14, 16 до 16-з, извършени във военно време или при военно положение, са подсъдни на военните съдилища.“

§ 19. В чл. 22-б думите „и със спазване на същите права, поместени в предходния член“ се заличават.

§ 20. Чл. 22-г се отменя.

§ 21. В чл. 23 цифрата „654а“ става „689“.

§ 22. Чл. 24, алинея първа, се отменя.

IV

По закона за престъпните деяния против вътрешния ред, личната или имотна безопасност в чужди държави

§ 23. Чл. 8 се изменя така:

„Делата за престъпни деяния по този закон се разглеждат по реда на глава II, книга VI, от закона за наказателното съдопроизводство. За същите деяния се прилага и чл. 689.“

§ 24. Чл. 9 се отменя.

V

По закона за изстребление на разбойниците

§ 25. Чл. 10 се изменя така:

„Делата за престъпни деяния по този закон се разглеждат по реда на глава II, книга VI, от закона за наказателното съдопроизводство. За същите деяния се прилага и разпоредбата на чл. 689.“

§ 26. Чл. 11 се отменя.

VI

По закона за ограничение на престъпленията против личната и обществената безопасност

§ 27. Чл. 46 се изменя така:

„Делата за престъпни деяния по този закон се разглеждат по реда на глава II, книга VI, от закона за наказателното съдопроизводство.“

§ 28. Чл. 47 се отменя.

VII

По закона за допълнение на закона за ограничение на престъпленията против личната и обществената безопасност

§ 29. § 6 се изменя така:

„Делата за престъпни деяния по този закон се разглеждат по реда на глава II, книга VI, от закона за наказателното съдопроизводство. За същите деяния се прилага и чл. 689.“

§ 30. § § 7—12 се отменят.

VIII

По закона за взривните вещества и оръжията

§ 31. След чл. 98 се прибавя чл. 98-а със следното съдържание:

„Делата за престъпни деяния по този закон се разглеждат по реда на глава II, книга VI, от закона за наказателното съдопроизводство.“

IX

По закона за гражданската мобилизация

§ 32. Чл. 52 се отменя.

§ 33. Чл. 54 се изменя така:

„Делата за престъпни деяния по този закон се разглеждат по реда на глава II, книга VI, от закона за наказателното съдопроизводство.“

X

По закона за реквизицията

§ 34. Чл. 31 се изменя така:

„Делата за престъпни деяния по този закон се разглеждат по реда на глава II, книга VI, от закона за наказателното съдопроизводство.“

XI

По закона за запазване моралната и материална сила на войската

§ 35. Алинея трета и четвърта на чл. 7-а се отменят.

§ 36. Чл. 16 се изменя така:

„Делата за престъпни деяния по този закон се разглеждат по реда на глава II, книга VI, от закона за наказателното съдопроизводство.

Във военно време или при военно положение същите дела са подсъдни на военните съдилища.“

§ 37. Членове 17 и 18 се отменят.

XII

По закона за защита на нацията

§ 38. Чл. 49 се изменя така:

„Делата за престъпни деяния по този закон се разглеждат по реда на глава II, книга VI, от закона за наказателното съдопроизводство.“

XIII

По закона за осигуряване на снабдяването и регулиране на цените

§ 39. Чл. 56 се изменя така:

„Делата за престъпни деяния по този закон, във от тия по чл. 53, се разглеждат по реда на глава II, книга VI, от закона за наказателното съдопроизводство.“

XIV

По закона за разтуряне на партийно-политическите организации

§ 40. Чл. 16 се изменя така:

„Делата за престъпни деяния по този закон се разглеждат по реда на глава II, книга VI, от закона за наказателното съдопроизводство.“

§ 41. Членове 17, 18 и 19 се отменят, а чл. 20 става чл. 17.

XV

По наредбата за отнемане в полза на държавата имотите на нелегални организации

§ 42. Чл. 9 се изменя така:

„Делата за престъпни деяния по този закон се разглеждат по реда на глава II, книга VI, от закона за наказателното съдопроизводство.“

XVI

По закона за защита безопасността на държавата

§ 43. Чл. 13 се изменя така:

„Делата за престъпни деяния по този закон се разглеждат по реда на глава II, книга VI, от закона за наказателното съдопроизводство. За същите деяния се прилага и разпоредбата на чл. 589.“

§ 44. Членове 14 и 15 се отменят.

XVII

По закона за работата на затворниците

§ 45. Чл. 27 се изменя така:

„Затворниците, извадени на работа преди изтичане на една четвърт от определеното им с присъдата наказание, се ползват от намалението по предходния член след изтичане на тоя срок.“

Осдените на тъмничен затвор до два месеца включително не се ползват от това намаление.“

XVIII

Преходни разпоредби

§ 46. Разпоредбите в други закони, които препращат към съдопроизводствените правила на някои от законите, упоменати в този закон, или към отменените правила, съдържащи се в глави II и VI, книга VI, от закона за наказателното съдопроизводство, се отменят.

§ 47. Заварените дела, по които до влизане на този закон в сила е постановена присъда от първата инстанция, се разглеждат по досегашния ред.)

Председателстващ д-р Петър Кьосеиванов: Има думата г-н министърът на правосъдието.

Министър д-р Константин Партов: (От трибуната) Уважаеми г-да народни представители! Измененията, които се правят с предложението за уеднаквяване на наказателно-съдопроизводствените правила по някои закони, засягат около 17 специални закони. В случая се касае за една частична кодификация, която обхваща съдопроизводствените правила на тези 17 закона. Вам е много добре известно, че във от обикновения съдопроизводствен ред, по който се разглеждат наказателните дела, в съществуващия закон за наказателното съдопроизводство е предвидено и едно специално производство, по което се разглеждат грабежните дела (глава II — книга VI). Това производство трябва да се каже, загуби фактически своето название. По него се разглеждат не само грабежните дела, но се разглеждат делата и по редица специални закони, като: закона за изстребление на разбойниците, закона за защита на държавата, закона за защита безопасността на държавата, закона за запазване моралната и материалната сила на войската, закона за гражданската мобилизация, закона за разтуряне на партийно-политическите организации и най-после всички ония деяния, които се наказват със строг тъмничен затвор или по-тежко наказание по закона за осигуряване снабдяването и регулиране на цените.

Във от това производство по грабежните дела съществува и едно друго производство, което се създаде в началото на миналата година, по което производство се разглеждат делата, които изискват особена бързина, което е предвидено в глава II, книга VI, на сега действащото наказателно съдопроизводство. Трябва да се подчертае, че това производство в своите две първи подразделения съдържа съществени отклонения както от обикновения съдопроизводствен ред, така също и от производствения ред, който се пред-

вижда по грабежните дела. Това производство се прилага за делата по 10 специални закони, но трябва да добавя веднага, че по 5 от тях се прилагат и някои правила от производството за грабежните дела.

На трето място има обаче редица специални закони, които пък от своя страна предвиждат свои особени съдопроизводствени правила както касателно извършването на предварителното дирене, така също и касателно мерките за неотклонение от същото, за внасяне делата в съдебно заседание, за срока за написване на присъдата и за реда на обжалване на същата.

Видно е прочее онова голямо многообразие на съдопроизводствените правила, по които днес става разглеждането на наказателните дела, едно многообразие, което носи само вреда, защото създава големи трудности при разглеждането на делата не само за съдещите се, но и за самите съдии и адвокати — трудност, която създава само бавност при разглеждане на делата.

За да дам по-добра илюстрация на този факт, аз ще направя един кратък преглед на така наречените военновременни закони, за които трябва да се предполага, че преследват близки една на друга цели, именно: закона за гражданската мобилизация, закона за осигуряване снабдяването и регулиране на цените и закона за реквизицията. Тези три закона са включени в глава VI, книга VI. От самото тяхно местонахождение би могло да се извади веднага заключението, че съдържат едни и същи производствени правила. Обаче в същност това не е така. Различията е доста голямо. Например по делата, които са предвидени в закона за гражданската мобилизация и които се движат по процедурата за грабежните дела, мярката за неотклонение за всички престъпни състави е винаги задържане под стража, независимо от санкцията дали е строг тъмничен затвор, тъмничен затвор или дори само глоба, когато за престъпните деяния по закона за осигуряване снабдяването и регулиране цените мярката задържане под стража е само за ония престъпни деяния, които са наказуеми със санкцията строг тъмничен затвор или по-тежко наказание. А по закона за реквизицията положението е съвсем различно — там дори за престъпни състави, които се наказват със строг тъмничен затвор, не се предвижда мярка за неотклонение от предварително дирене задържане под стража.

Същото различие съществува касателно начина на посочването и срока за допускане доказателствата. Така например по закона за гражданската мобилизация делото се насрочва в съдебно заседание, за да се връчи обвинението на подсъдимия и да се посочат доказателствата, когато този ред се следва по закона за осигуряване на снабдяването и регулиране на цените само за ония престъпни състави, които се наказват със строг тъмничен затвор или по-тежко наказание, а за останалите деяния, които се наказват с тъмничен затвор, се следва свършено друг ред — дава се един свършено кратък срок от 3 дни, в който трябва да се посочат доказателствата. И самите присъди трябва да бъдат обжалвани също в тридневен срок.

Що се отнася до делата по закона за реквизицията, за едни от тях важат правилата на същото поделение първо от глава VI, книга VI, а за други — общият съдопроизводствен ред. По този начин често са случаите в съдилищата, щото едно дело, по което има две обвинения, да бъде насрочено в съдебно заседание, за да се предаде обвинението по единия закон, а пък в същото съдебно заседание се дава срок да се посочат доказателствата от страна на подсъдимия по обвинението по другия закон. Често ние сме свидетели, когато с една присъда, която има за предмет няколко обвинения, се допускат няколко обжалвания било пред апелативния, било пред Върховния касационен съд. По този начин делото се разтака от едно съдилище в друго, което, естествено, неизбежно се отразява върху движението на делото.

Г-да народни представители! За да се тури край на тези несъобразности и за да се внесе единство в съдопроизводствените правила по всички тези специални закони, налага се да се извърши тяхната кодификация.

С предлагания вам законопроект, който си поставя именно тази задача, се премахва в сегашния й вид изцяло глава VI, книга VI — производството по делата, които изискват голяма бързина. Поделение първо на тази глава, което предвижда една свършено специална процедура за заварените престъпни деяния, които се наказват с тъмничен затвор, трябва да се каже, е свършено безпредметна, поради факта, че в наказателното съдопроизводство съществува и без това предвидено специално производство за заварените престъпни деяния, подсъдни на околийския съдия. Нека добавя, че тези съдопроизводствени правила за заварените престъпни деяния, наказуеми с тъмничен затвор, са приспособими само в околийския съд, защото той, като едноличен съд, винаги може да се справи с предвидените къси срокове. За колегиалния съд, за обласния съд, който е един по-тежък механизъм, тези срокове в много случаи не могат да бъдат изпълнени.

Колкото се касае за поделение II, там се съдържа само един текст — чл. 698. Докато неговата първа част е приповторение на алинея втора от чл. 650, предвидена на друго място, то останалата част ще се прехвърли към съответното място на глава II, книга VI, която предвиждаме днес, тъй като там се урежда в неговата цялост въпросът за мярката за неотклонение.

Колкото се касае за останалото трето поделение, то нека кажем, че то не съдържа никакви свои оригинални разпоредки, а чисто и просто препраща към производството по грабежните дела и като така се явява излишно.

По производството по грабежните дела, както казах, фактически е вече загубило своето название, защото не се касае за приложение на тези правила само за грабежните дела, а те са разширени и за редица други специални закони. Именно това производство днес разглежданият законопроект взема за основа на така вече от нас нареченото бързо производство. Това бързо производство, освен

алине явтора на чл. 698, взема в своето съдържание и онези разпореждания на редица специални закони, които вече, така да се каже, със своята приложимост са дали най-благоприятни резултати. Значително подобрени и съгласувани, тези вече взети за това бързо производство, специални разпоредби са очистени от всичко онова, което дава едно отклонение от онези правила, които могат да гарантират едно бързо и качествено правораздаване. В това бързо производство се премахва онова процесуално разпореждане, по силата на което става предявяване на обвинението в съдебно заседание. Това е, бих казал, само излишна формалност, която само отегчава бързия ход на делата. Няма защо да се призовава подсъдимият в съдебно заседание, за да му се връчи обвинението, а след това да се призовава повторно, за да се разглежда делото. Вместо това ние запазваме правилата на обикновения производствен ред, само че намаляваме срока по членове 306 и 308 от дваседмичен в едноседмичен срок, който смятаме, че е достатъчен да бъдат посочени доказателства от страна на подсъдимия. Този срок ще бъде достатъчен за страните и най-важно той е много по-благоприятен за подсъдимите, отколкото днес съществуващият за много престъпни деяния тридневен срок, който, естествено, е много къс и страните често пъти са злепоставени за посочване доказателствата за обораване на обвинението.

Със създаването на бързото производство се премахва и една друга важна несъобразност. Касае се до вида на мярката за неотклонение на подсъдимите. Г-да народни представители! Днес действително има редица престъпни деяния по закона за гражданската мобилизация и по закона за осигуряване снабдяването, които се наказват с тъмничен затвор и дори санкция глоба, и въпреки това за тях се предвижда мярка за неотклонение задържане под стража. Естествено, тази несъобразност би трябвало да бъде отменена, като тази мярка я предвиждаме само за ония престъпни деяния, които се наказват със строга тъмничен затвор или по-тежка санкция и при това се разглеждат по пътя на бързото производство, защото, естествено, тия престъпни деяния не само по силата на санкцията, но и по силата на самият факт, че ги включваме в бързото производство, са от голямо обществено значение и за тях трябва да се осигури един по-бърз ход и една по-сигурна мярка за редовно явяване на подсъдимия при гледане на делото.

Създавайки това бързо производство, законопроектът отменя всички текстове на специално указание от него закони и препраща вече към тази процедура, която е усвоена за това бързо производство. За някои от тия текстове трябва да добавя, че дори и днес не съществуват, обаче формално бях пропуснати да бъдат отменени и с това, нека заявя, ставаха известни грешки от съдии и адвокати.

По този път, г-да народни представители, от днес нататък ние ще имаме само две производства: едно бързо, което има за основа, както казах, съдопроизводствените правила на грабежните дела, подобрени с някои правила от други специални закони, и обикновеното производство, което, естествено, има вече свои правила, които в нищо не се изменят с проекта.

По това бързо производство, както казах, ще бъдат разглеждани не само делата по онези специални закони, които са указани в законопроекта, но, естествено, остават също така да бъдат разглеждани и важните престъпни деяния от общия наказателен закон, именно измяната и предателството, предвидени в членове 98 до 118, които и днес се разглеждат от военно-наказателните съдилища във военно време и при обявяване на военно положение.

Също така законопроектът предвижда разглеждането по това бързо производство освен на грабежните дела, но и на кражбите. Нека добавя, че това нововъведение ние го мотивираме с голямото зачествяване на тези престъпни деяния. Днес кражбите са много чести, засягат страните много чувствително, тъй като им се отнемат вещи, които не могат да набавят бързо на пазара. И затова аз смятам, че трябва да дадем една най-своевременна репресия на подсъдимите. От друга страна кражбите по своя фактически състав са престъпни факти, които не съставят никаква компликация. Те могат да бъдат, така да се каже, най-ясно и изчерпателно уяснени само в една инстанция по същество, без да е необходима втора инстанция. Опасението на някои, че ако кражбите бъдат разглеждани по реда на бързото производство, ще имаме натрупване на дела в изстанциите, няма да бъде дотам оправдано от фактите, тъй като, премахвайки една инстанция за този род престъпни деяния, ние ще можем да дадем възможност на втората инстанция по същество да разглежда престъпни състави от по-голямо обществено значение, които и без това днес затрупват апелативните съдилища.

Бързото производство — трябва да добавя — предвидено в предлагания законопроект, ние ще го приложим не само за делата, които се разглеждат от областните съдилища като първа инстанция, но и за делата, които ще бъдат разглеждани от околийските съдилища като първа инстанция. Обаче за да се избегне известно натрупване на тия дела, разглеждани по този ред на бързо производство, ние трябва да се съгласим с приетото в законопроекта положение, че за този род престъпни деяния, разглеждани по реда на бързото производство, трябва да допуснем само една инстанция, а именно: престъпните деяния, които се разглеждат от областния съд като първа инстанция, ще бъдат обжалвани по касационен ред пред Върховния касационен съд, а тези дела, които ще бъдат разглеждани от околийски съд като първа инстанция, да бъдат обжалвани по апелативен ред пред областните съдилища.

Г-да народни представители! С този законопроект ние също така предлагаме друга важна реформа. Тя се касае за отстраняването на онова излишно разтакане на делата от един съд в друг поради факта, че им се дава едно различно обжалване, когато има няколко обвинения, макар и да имат тясна връзка помежду си. Знае се, че често пъти дело, по което има няколко обвинения, макар че имат тясна връзка помежду си, но за които е предвиден

различен съдопроизводствен ред, получават се различни обжалвания — едни подлежат на касационно обжалване, а други на апелативно обжалване — и по този начин делото отива за някои обвинения в Касационния съд, а за други в апелативния съд. Това е едно разтакане, което, нека заявя, се отразява много лошо върху участта на един подсъдим, който ще трябва да чака. А още по-лошо ще бъде, когато мярката спрямо него, в зависимост от обвинението, е била задържана под стража.

В тия случаи процедурата по движението на делото ние определяме да бъде в зависимост от най-тежкото обвинение, предмет на делото. Ако делото за това деяние следва да бъде движено по реда на бързата процедура, тогава тази процедура ще определи и реда на обжалването и за останалите обвинения. Ако пък обратното — най-тежкото обвинение ще трябва да се движи по обикновения производствен ред, то и всички останали обвинения ще се движат по тая процесуален ред.

С това, естествено, искаме да внесем единство в обжалването, като присъдата по делото има едно и също обжалване. Днес, при възможността на различно обжалване, знаете, че има дори случаи, когато някои подсъдими грешат пътя на обжалването — ако, разбира се, не са достатъчно внимателни да прочетат добре присъдата, за да видят кой е определеният ред на обжалване тяхната присъда.

И действително с нищо не може да се оправдае днес съществуващият ред, според който по едно дело се дават няколко обжалвания. Това е, бих казал, един процесуален безпорядък при движението на делата и време е да бъде той отстранен, като на подсъдимите бъде дадено едно единствено обжалване на делото пред една и съща инстанция.

Може би тук ще се направи възражение, че в този случай, особено когато са няколко подсъдими, ще има някои обвинения, между които връзката може да не е така тясна, и защо заради тежкото обвинение на един от подсъдимите да отнемем обжалването, което следва по закон, на един подсъдим, срещу когото има по-леко обвинение?

Но нека заявя, че това неудобство сме го имали пред вид — предвиждаме специален път за неговото отстранение. В § 5 даваме възможност и на следователя, и на прокурора, когато видят, че има галице няколко обвинения било за един подсъдим, било за няколко подсъдими, които обвинения нямат тясна връзка, да разделят делото още в самото начало и по този път да дадат на всяко обвинение неговия естествен съдопроизводствен ред — било обикновения съдопроизводствен ред, било реда на бързата процедура.

Ясно е от всичко това, че с предлагания законопроект целим да въведем единство в различieto на съдопроизводствените правила, единство, което, нека заявя, ще осигури бързото движение на делата по реда на предложената от нас бърза процедура.

Веднага трябва да заявя, че качеството на правораздаването ни най-малко не би пострадало, тъй като ние предвиждаме доста добри условия за една най-изчерпателна защита на подсъдимия било защото мярката за неотклонение в много случаи вече се доста смекчава, било с факта, че удължаваме срока за посочване доказателства от подсъдимите. Така че имаме пълна процесуална гаранция за добра защита на подсъдимите, както и гаранция за издаване на една добре преценена, изчерпателна и справедлива присъда.

Вън от обсега на предлагания законопроект остават много малко закони, като закона за печата, закона за търговията с външни платежни средства, защото тук се касае за деяния, които имат специфичен характер и ние не бихме могли да ги подведем под правилата на бързия съдопроизводствен ред.

С останалите изменения, които се предлагат с законопроекта, се правят само редакционни поправки и едно добро систематично подреждане, за да бъдат текстовете още по-добре оточнени, отколкото досега.

Аз смятам, че с тая кодификация, която се прави на разхвърлените най-разнообразни съдопроизводствени правила в многото специални закони, ние въвеждаме едно много желано от дълго време и от адвокатурата, и от съдиите единство в процедурата при разглеждането на наказателните дела и с това очакваме най-добър резултат.

По тия съображения моля, г-да народни представители, да се съгласите с предложението законопроект и да го гласувате. (Ръкоплескания)

Председателстващ д-р Петър Кюсисанов: Има думата народният представител г-н Георги Тодоров.

Георги Тодоров: (От трибуната) Г-да народни представители! Малката кодификация, с която ни занимава г-н министърът на правосъдието, по мое разбиране е с големи последици. Ще дойде време, и то няма да бъде далече, когато всички онези, които ще боравят с малката кодификация, ще разберат, че са засегнати големи правдини, свободите на българското гражданство, на места само поради това, че редакциите, които са дадени на новите законоположения, не са едни от най-сполучливите. По моето скромно разбиране, засегнати са твърде чувствително свободите на известна част граждани. Инак, сам по себе си, законопроектът третира една материя, която е по-добра, отколкото досегашната.

Наистина трябва да бъде внесен ред в това безредие на наказателната процедура за гледането на всички дела, които са от важен обществен и правен интерес същевременно.

Но, г-да народни представители, аз вземам думата, както ви казах, не само поради това, че са допуснати неща, които трябва да бъдат поправени, за да бъдат гарантирани правдините и свободите на българските граждани, които ще имат нещастieto да отидат под постановленията на малката кодификация, но същевременно за да изтъкна други, които имат голямо обществено значение и

които г-н вносителът трябва да има пред вид, а г-да народните представители търпеливо да ги съобразят.

Г-да народни представители! Теоретичните въпроси в този момент не ме занимават. Аз обаче правя един апел да изискваме от г-н министъра на правосъдието, щом като той се е заел с установяване на едно бързо производство не само с онези законоположения, за които съществуват специални закончета, но същевременно и с уреждането на бързо производство и за някои други престъпни деяния, да внесе разширение на принципа, прокаран в § 2 на законопроекта.

Г-да народни представители! Според § 2 правилата за бързо производство ще бъдат приспособени по отношение на членове 98 до 105, 109 до 116 — те са за измяната, шпионажа и предателството; от 313 до 316 — за кражбите; от 324 до 328 от наказателния закон — за грабежните деяния.

Щом г-н министърът е намерил за благоразумно, от обществено гледище, да внесе кражбите — а той чувствуваше, и преди малко тъкмо това каза в своето изложение, че могат да му се направят известни екзеptions — аз също от своя страна на този пункт се опирам и казвам: не са малките кражби най-опасното за обществото. Ако се държи на правовия ред и се смята, че обществото твърде много страда от обстоятелството, че кражбите напоследък са зачестили, та трябва да се даде съответна защита и регламентация на правата на движимата собственост, не мога да разбера кое е рационалното, което е движело г-н вносител, за да внесе дори и малките кражби, които са включени тук — по чл. 314 от наказателния закон.

Г-да народни представители! Съдилищата са задръстени. Съдилищата не могат да работят. И мене повече ме интересува практическата страна на въпроса, отколкото теоретичната, както имах случая вече да кажа. Околийските съдилища ще бъдат абсолютно претрупани с тия малки кражби, които стават за парче хляб, за някаква си дрипа и пр. Позволявам си точно по този пункт да направя едно възражение на г-н вносител в следния смисъл. Ако той смята, че наистина малките кражби представляват една провокация по отношение на гражданството за неговата собственост на движимите вещи, питам тогава, не смята ли той, че наистина тук трябва да стане едно разширение на материята за бързото производство и да бъдат включени деяния, които интересуват вече цялото общество, а не само тия, които имат движими вещи и на които движимите вещи често пъти могат да бъдат откраднати?

Г-да народни представители! Обикновена работа е в околийските съдилища да се гледат дребосъци, да се гледат дела като това, което обикновено всеки чете в „Клетниците“ — кражба на парче хляб, на самун хляб. Аз обаче казвам на министъра на правосъдието, че ако той иска пазенето на обществото; ако той иска стабилизирането на правовия ред и на правното чувство в нашето гражданство, да не забравя и да не изпуска многократните напомняния, които се изнесоха вече от народните представители в пленума, че има друга една материя, която трябва да бъде засегната и която наистина трябва да влезе в тия разпоредения, защото обществото само иска с една голяма драстичност да се отнасяме по отношение на тая материя — на измамата.

Г-да народни представители! Да откраднеш един хляб и да те осъдят на 3-4 месеца, това се знае, това ще стане. Често пъти съдиите се измъчват как да приложат съответните постановления на така наречената крайна необходимост, в която се е намирал човек, за да може да открият някакъв аргумент, за да не определят съответната наказателна санкция. Много от съдиите, често пъти поради това, че е много незначително движимото благо, което е било засегнато, си послужват със старата латинска максима „di minimis non curant pretor“, с дребосъците не се занимаваме, за да оправдават подсъдимите.

Обръщам вниманието на г-н министъра. Значи, Вие, г-н министре, внасяте в § 2 кражбите по чл. 314 — това е за установяване, за утвърдяване на правното чувство и реда в нашата общественост — и искате по бързото производство всички да бъдат съдени. Превъзходно, нямам нищо против. Но къде са измамниците? Днес типично престъпление е измамата. Днес в кафене „България“ или някъде другаде стоят известни хора, посрещат провинциалистите и ги измамват, разсипват цели състояния, разсипват цели домове. И това не е само в София; това е във всички големи градове. Чакат само „чичо“ от село да дойде, за да го измамат с едно излъгване. Питам, ако наистина е възможно подобно нещо, ако ние сме свидетели на всекидневни скандали за вършене на измамничество от хора, които вече представляват една специална класа в нашето общество, още ли ще търпим това? Още ли ще търпим тая провокация в нашата страна, още ли в присъствието на правосъдието, под формата на гражданска измама, една категория хора ще се оставят да вършат най-големите безсрамия, да разсипват цели домове!

Г-да народни представители! Аз не правя критика, както заявих още в началото, на г-н министъра, обаче отправям един апел към вас и моля да се съгласите, да се солидаризирате с мене, щото драстичности, които се предвиждат в малката кодификация, да се отнасят и за измамата. Така ние ще отговорим на една съвременна нужда; ще отговорим на един практичен усет, който ни кара да размишляваме и да разсъждаваме, че наистина това трябва да бъде направено, защото измамата ражда и други престъпления и други престъпления.

Г-да народни представители! В малката кодификация на министъра на правосъдието аз намирам и други неща, които по моята преценка трябва да претърпят малка промяна. По други трябва да ни се дадат от г-н министъра на правосъдието известни обяснения, за да можем да дойдем до едно правилно приложение на тая кодификация, която сама по себе си, от правно гледище, е едно великолепно дело.

Г-да народни представители! Аз отивам към § 4: „Когато предварителното следствие не е извършено или когато мярката за неотклонение не е взета от съдията-следовател, тя се постановява от прокурора.“ Как ви се струва това нещо? Няма ли наистина тук нещо шокиращо правното чувство на българина, на българското гражданство? Не шокира ли ви наистина обстоятелството, че ние тръгваме по нов път, но сам по себе си много опасен — път с разместване на пластове и с разместване на компетенциите, които са определени на отделните фигури в правораздаването? Това постановление съществуваше и от по-рано; т. е. откогато ние тук заседаваме, не от много по-рано, а именно прокурорите да могат да определят мярката за неотклонение.

Г-да народни представители! Трябва да бъдете между обвиняемите, трябва да бъдете в средата на подсъдимите, за да видите колко са страшни мъките и теглитата на ония, които попадат под разпореденията на тия малки закончета, които ние прокарваме. Свира се сърцето, и се свира не само моето сърце, на правника, но на всеки българин. Когато те бие стражар, лесно можеш да го понесеш, защото си казваш: джандарин ме бие — това е асъл и неговото предназначение да бие, но когато се извърши една съдебна грешка, когато се внесе съдебно пристрастие и особено когато се внесе съдебно пристрастие от високо място, много боли, г-да. И друг път съм казвал: съзните, които се проливат във връзка с раздаването на правосъдието, са много горчиви, по-горчиви и повече тежки от всичките съззи, които се проливат във връзка с една голяма война.

Министър д-р Константин Партов: Тя подлежи на обжалване, г-н Тодоров!

Георги Тодоров: Това не е важно, г-н министре. Мисълта ми е другаде: принципът е важен за мене. Как аз ще позволя на прокурора — Вие разбирате вече мисълта ми — как аз ще позволя на този, който иска моето обвинение, същевременно да разполага и с моята свобода! Че защо е съдът! Ами че нали назначението на съда е да лази, да прещенява и да влиза в обсъждане на всички неща, на всички елементи, които са нужни, за да се види дали трябва да се отиде до отнемане свободата на един гражданин или не?

Г-н министре! Докато сме ние народни представители и докато Вие сте там на министерската маса, лесно можем да пишем тия работи, защото нямаме добра представа за свободата и за възможностите, които общърват свободата на гражданина. Когато човек е на власт — както казваше и г-н Цанков — тя е лесна песен! Но когато отидеш в опозиция или изпаднеш в положението на обвиняем или на подсъдим, трагизмът е голям и страшен. Като правник не мога да приема подобно положение. Навремето и пред г-н Митаков, като министър на правосъдието, се борих срещу това състояние. Какво е това, обвинителят да ми определя мярката за неотклонение, обвинителят да ми определя дали да отиде в затвора, докато съдът прочете присъдата! Ако присъдата бъде осъдителна, ще я изтърпя, но ако бъде оправдателна, кой ще ме възмъзди, кой ще възвърне всичките правдини, които са били разсипани в мене? Това е тежко. Да ви цитирам турската поговорка в този смисъл, г-да народни представители. Турците са с голяма мъдрост и навремето те тъкмо тази мъка изразяваха чрез своята поговорка: „Да не ти дава Господ кадията ти да ти бъде обвинител!“ Ето, г-да, един случай, където обвинителят играе ролята и на кадия, на съдия. Това е непозволено. И както ние изобщо не позволяваме от конституционно гледище разбъркване на пластове на трите власти — изпълнителната, съдебната и законодателната — държим, щото да не става едно разбъркване на тия установени власти по конституцията. Така и в правосъдието, което е самостоятелна власт, г-да народни представители, особено трябва да бъдем внимателни за недопускане разбъркване на историческото и традиционно разграничение на правата на действащите лица, да не допускаме възможностите за смесване в процеса на обвинителя със съда. Тази функция, г-да народни представители, отнемане на свободата, принадлежи изключително на съда. Съдът е независим и той трябва да каже: Г-н Георги Тодоров, ще отидеш да лежиш, определям мярката за неотклонение затвор. Но прокурорът да ми го каже, това възмущава моето правно чувство. Ще дойде време, същото постановление може би ще падне и на нашите собствени глави. Ние от тази трибуна, в това Народно събрание, ако имаме правно чувство, трябва тия елементарни неща да не ги отминаваме с лекота, трябва да ги пладираме. Аз ви моля, г-да народни представители, моля и г-н министъра, защото и той има правно чувство, да разберем простотата на случая: няма да се забави определянето на мярката, няма да закъснее да се отдаде за служенето на престъпника, ако два дена от внасянето на обвинителния акт сам съдът определи мярката за неотклонение. Прокурорът това не може да прави. Защо? Искате ли да ви кажа защо? Ще ви го кажа със смисъла на самата редакция, която има законопроектът. Законопроектът поставя две алтернативи. Когато предварителното следствие не е извършено, той казва: поради това, че делото няма да отиде в ръцете на следователя, да се определи мярката за неотклонение от прокурора. Защо прокурорът да я определи? Защото следователят нямамо да се намеси. Ами че това е техническа работа. Даже и полицията, когато върши дознание — не предварителното следствие — тя го върши по силата на онази делегация, която ѝ дава законът. Следователно тя върши един съдебен акт, тя приготвява материалите и съобразно с тия материали не прокурорът ще определи мярката за неотклонение, а съдът. Настъпват дни, когато и съдиите протестират, само че не смеят да го кажат. Те шепнат: „Защо ни сезират с тази работа, с тоя случай, когато се вижда, че нищо сериозно няма в нея?“ — Всичко шуми, ама само изкуствено, — „Но внасят го с обвинителен акт и ние трябва да му даваме ход.“ Съдът обаче, като видч,

че има нещо несериозно, може да избърза с насрочване на делото — мярка на съобразителност — за да не убие правното чувство у оня, който ще отиде в предварителен арест. Г-да! Който един път отиде в затвора, той е загубен вече като гражданин на страната. Запомнете това, което ви казвам аз. Аз ви моля, като другари, да го запомните. Това е теория, гдето се казва, че затворът поправя. Веднаж падне ли ти пердето, веднаж подкарат ли те от къщата, особено ако бъдеш човек с обществено положение, като те закарат, макар под формата на предварителен арест, в арестантския дом, по моя преценка, авторитетът ти е убит, ти си нравствено разсипан и дохождаш до така наречената *morte civile* — гражданска смърт.

Прочее, поради всички тия съображения аз смятам, че това постановление не може, не бива да бъде прието. Нека извинява г-н министърът: аз нямам разбиранията на неговите чиновници. Аз многократно съм заявявал тук, макар и на празни банки, че малките кодификации са незначителни закончета, с които разплагаваме много ценности, които имаме в нашия живот. Ще дойдем до разплагането на много исторически традиции, които трябва да бъдат пазени като светини и които са нужни. Когато утре някой от народните представители изпадне в тягостно положение, когато не заседава Камарата, той сам ще се учудва и ще пита как така, отгдето-накъде прокурорът да му определя мярката за неотклонение. Това не е позволено, г-да народни представители. Аз не познавам модерно законодателство, където да е допуснато, щото този, който ще ме обвинява, той същевременно да разполага с моята свобода. Това е *non sens* — правна безмислица, това не може да се покрие с разумно разбиране, това от правно гледище е недопустимо. Аз моля г-н министъра да го махне.

Министър д-р Константин Партов: Моля, г-н Тодоров. Вие много говорихте по този пункт, а аз само едно ще добавя: днес прокурорът, по силата на закона за устройството на съдилищата, е независим. Той вече се ползува със съдийска несменяемост и като така не е онзи прокурор, който е поставен в една може би от Вас предполагаема зависимост. Така щото и той е съдия, . . .

Георги Тодоров: Да, говорещ съдия.

Министър д-р Константин Партов: . . . който най-обективно ще прилага тази мярка.

Георги Тодоров: Един съдия, който може да говори и по служебни поръчки с министъра по телефона, не е независим.

Министър д-р Константин Партов: И днес прокурорите имат всичките гаранции за една пълна независимост. Така щото заслужават по-голямо доверие. Второ, прокурорите имат право да определят мярка за неотклонение, където няма предварително дирене, значи, в много малко случаи, г-н Тодоров. И понеже няма да има предварително дирене, предполага се, че тия случаи ще бъдат много прости по своя фактически състав. Тъй че не е толкова страшна работата, както Вие предполагате.

Георги Тодоров: Г-н министре! Аз не мога да споделя първото Ви разбиране и нека това мое възражение бъде протоколирано. Ще дойде време, когато наистина вашите съображения и моите съображения ще бъдат поставени на обществена преценка. Пред обществото всеки ще носи отговорността си. Аз не мога да мисля така по един основен принцип.

Говорещият съдия, прокурорът, който може да говори по телефона с един министър на правосъдието, защото той е върховният прокурор, той не е съдия. Той е само прокурор. Вие разбирате тъкостта, за да не посочвам подробностите. Вие, г-н министре, сте великодушен, Вие сте човекен, Вие сте много предпазлив, но това не дава гаранция за мен, че утре този закон няма да бъде в ръцете на другото, който може да заповядва всеки ден на прокурора да инсценира нещо.

Г-да народни представители! И най-малкото изключение, което може да стане, все пак е важно и трябва да ни занимава.

Г-да народни представители! Когато се защитава правият ред, не трябва да се забравя, че ние защитаваме устоите на държавата. Който обича устоите на държавата, може да пререкава с министъра. За мен държавата е по-ценна, отколкото чувствата на признателност един към друг. Тъй аз разбирам нещата.

Второто съображение, за да се даде възможност на прокурора да вмешателствува и да определя мярката за неотклонение, е следното: когато мярката за неотклонение не е взета от съдията-следовател. Съдията-следовател няма да вземе мярка за неотклонение, когато той дава заключително постановление за прекратяване на следствието, когато не намира място за обвинение. Колко работи има, с които ние всеки ден боравим! Щом като съдията-следовател не е вземал никаква мярка, той пише заключително постановление и казва: Аз се съмнявам във всички данни, които се развихват в настоящото дело, и смятам, че делото трябва да бъде прекратено. Но прокурорът е на друго мнение. Правият конфликт е налице. Заключението за прекратяване на делото не се споделя. Защо? „Мои лични съображения, върховни“ и предписва допълнително следствие или пише обвинителен акт, като паралелно сам определя мярката. Е, кой ще реши спора между единия и другия? Касае се, г-да народни представители, до така наречените пререкания, които съдът трябва да разреши. Пререканието между прокурора и следователя съдът следва да разрешава, като казва, че трябва или не трябва и пр. и пр. Допълнителното следствие е споен повод за мярката на прокурора, гдето се колят производите.

Виждале, г-да народни представители, колко е деликатен въпросът. Пререкаанията могат да бъдат създавани, пререкаанията всеки ден се създават поради това, че вече много нечестиви материали

влизат в делата, защото доносите и доносчиците не са добри. Защото вече се оперира с младежи, които нямат здраво правно чувство, защото и в съдийството се намират карьеристи, които, за да угодишат, пишат повече обвинителни актове, за да могат по-скоро да излязат от низините, за да заемат съответно по-високи места. На мене косата ми е побеляла. На българското общество и на българската общественост аз не мога да гледам така. Аз смятам, че когато дойде изобщо до правдини, такива каквито са в съда, там трябва да бъдем много прецизни, много внимателни, защото тези въпроси и въпросчета, които повдигам, имат и една друга страна, за която не желая да говоря пред вас.

Г-да народни представители! Дохождам до третия, до най-важния въпрос, най-много интересувания ме, който възнамерявах да сложа на уважението на министъра, за да чуя неговата авторитетна дума, която може би ще бъде взета пред вид от съответните съдебни инстанции, които ще прилагат тази малка кодификация. А този въпрос е следният. В § 5 се предвижда, че прокурорът трябва да внесе в 7-дневен срок делото, обвинението. В § 7 се предвижда, че сроковете по членове 306 и 308 за обвиненията са не 15 дни, а 7 дни, за да отговорят на обвинителния акт, да посочат доказателствата си. В същия § 7, втората алинея, се казва: „Съдът разглежда делото в съдебно заседание най-късно до две седмици след изтичането на тези срокове“, т. е. в три седмици, откато делото влезе в съда.

Г-да народни представители! Има и още едно положение, то е в § 8, че касационната инстанция гледа делата в двуседмичен срок от постъпването им. Нека ликвидираме с последното. Единствена е само касационната инстанция, откак аз адвокатствувам, която пази тези срокове. Всичките съдилища пазят сроковете по отношение нещастните обвиняеми. Щом като е подсъдим, пропуснал срока по членове 306 и 308 и не посочи доказателствата си в 15 дни, както беше досега, или както го иска бързото производство в 7 дни, господата съдиите ще кажат: Нямаш право на доказателства. Може да искаш, няма да ти ги допуснат, защото си пропуснал срока. Защо, питам аз? Защото, казва, това е *ex lege* срок, законен срок; той става нещо като фетиш, трябва непременно в този срок да посочиш доказателствата. Не ги ли посочиш, губиш правото на всякакви доказателства, на други срокове. А другите срокове? За прокурора няма ли срок, за съдните няма ли срок? Аз ще дойда и до техните срокове. Питаме в парламентарната комисия миналия и по-миналия министър, как питаме и сегашния министър: няма ли задължителни срокове за съда? Съдят лицето А по закона за снабдяване и регулиране на цените, 6 месеца минават и следствието не може да се свърши: съставя се обвинителен акт, делото не може да се гледа и не може да се реши — месеци минават. Всичкото това шокира, всичкото това измъчва; виновен — виновен, признайте го за виновен, легализирайте неговото положение на виновеност, но дайте ни възможност на нас, които стоим във, да бъдем спокойни в такъв смисъл, че наистина всичко върви по ред и по закон. Върховният касационен съд се произнася. Повдигаме повод пред Върховния касационен съд и казваме: Вие, Върховен касационен съд, имате възможност да интерпретирате, да турите на и-то точка, да осмислите всички тези срокове, които се дават на прокурорите, които се дават на съдните, веднаж завинати да се разбере, че няма само законни срокове за гражданите, които отиват като потерпевци и обвиняеми, но че има същевременно срокове и за съда. Кажете ми, какви са санкциите, ако съдът не гледа делото в продължение на тия установени срокове? Кажете, каква е санкцията, ако прокурорът рече да разтака съставянето на обвинителния акт и вместо да го свърши само в една седмица, той го свърши след една година? Какво смятате, че ще му направят? Нищо нищо не може да му направи. Всеки път може да излезе с една голяма папка и да каже: аз съм претрупан с толкова много работа, че хронологически като карам работата си, не съм достигнал до проучването на това дело, а аз трябва, като правораздаващ съдия, да го проуча и по съвест да отсъдя. Езикът е даден на човека за всичко. Когато рече човек да манкира, и Господ не може да те спаси; Господ да ти е на помощ!

Тодор Кожухаров: Особено от юристите. (Оживление)

Георги Тодоров: И това е право. — И сега казвам, аз искам от г-н министъра да знам, какво той мисли по тоя важен въпрос. Отиваме пред Върховния касационен съд и казваме: признайте съдебния акт, присъдата, която е издадена, признайте я за противозаконна, за нищожна, защото е издадена извън сроковете; научете ги най-сетне, дайте защита на българските граждани, и техните свободи само затова, защото е издадена една година по-късно, отколкото законът постановява. Навремето законът постановява, че най-късно в два месеца трябва да се произнесе съдът, трябва да прочете постъпката си. Не. Оправдаваха се хората основателно, не мога да ги обвинявам: претрупани сме. Ще дойда и до този въпрос, до практическото, което ме интересува. Аз така слагам нащата на г-н министъра и питам: за тия срокове, които са поставени, които са определени, г-н министре, по отношение на прокурора, в седмичен срок да внесе обвинителния акт, в двуседмичен срок трябва да се произнесе съдът, ако съдът и прокурорът не спазят тия срокове, които се дават, за да бъде гарантирана свободата на гражданите, че предварителният арест няма да бъде ад-календас грекас, каква санкция предвиждате? Какво, да уволните? Не можете да уволните. Дисциплинарен съд? Ще отиде съдията във Върховния касационен съд и основателно. Върховният касационен съд така и правеше, така и ще продължава да прави — ще каже: пред вид на това, че съдията е отрупан с много дела, че има много съдебни актове, че трябва да проучи, че трябва да пише, да пише, и се е обърнал на пишуща машина, оправдавам

го — не е можел да направи това в срока, да отправява делото по липса на физическа възможност.

За мене е важна практическата страна. Санкции ще поставим. Какви санкции ще поставим? Нали ви казвам, единственото нещо, до което може да отидем, е само дисциплинарното наказание, т. е. делото да роди друго дело. Но това е една работа, която не може да се оправдае от добрата организация на института, който служи на правото и на правното чувство. Аз тази работа с моята глава не мога да я понеса.

Следователно трябва да дойде практичното съображение. И аз гук слагам вече пръста на раната и казвам на г-н министър: г-н министре, напълно споделям вашите възгледи, наистина намирам, че има въпроси, които трябва да бъдат по-скоро ликвидирани; намирам, че трябва да има санкции, че обществото трябва да получи съответно удовлетворение; намирам, че този, който нарушава закона за защита на държавата, трябва своевременно да получи наказание. Военните на бърза ръка претрупват лесно подобни дела; те не пишат никакви мотиви, на бърза ръка свършват делото и иди се оправяй. Гражданските съдии сте ги претрупали с писане, писане, писане. Но да не пише гражданският съд, това е невъзможно. Гражданският съд не може да не пише, той трябва да пише, защото гражданството трябва да чете, и правниците и гражданите трябва да знаят какви са мотивите и съображенията на съда и дали наистина при упражнението на своята дискреция той не е злоупотребил и не е прекршил границата на позволеното и възможното.

Но, г-да народни представители, щом не може да ги освободим от писането на мотивите, от практична гледна точка какво трябва да направим? И аз слагам въпроса на г-н министър: на второ четене непременно трябва да се предвиди нещо, щото и устройството на съдилищата да се засегне. Трябва, ако искаме да провеждаме всичко това, *mot à mot*, в тая малка кодификация, трябва да свършим с едно ново разпореждане. Установете специални състави, които да гледат изключително само делата, които са предвидени по бързото производство. Увеличете съставите!

Министър д-р Константин Партов: Г-н Тодоров! Поставяте въпрос, които са вече разрешени. Днес нашият Върховен касационен съд разглежда дела по спекулата не само в едно отделение, а в три отделения. Днес има специално отделение в Софийския областен съд, което се занимава изключително с тези дела. Така щото тези срокове аз съм убеден, че могат да се изпълнят и тези срокове са по-големи и по време удължени, отколкото са досега съществували. За много деяния бяха тридневни сроковете, аз поставям 7-дневен срок.

Георги Тодоров: За мене е важно да подчертая едно: сложиш ли срок за съда и прокурора, той срок трябва да бъде толкова задължителен за тях, колкото и за гражданите, когато пропуснат сроковете, предвидени в членове 306 и 308, и да има санкции. Ако съдът не може да произнесе една присъда в три седмици, колкото е предвидено, да се смята, че този акт, като нередовен, е нищожен. Тогава ще дойдем до известни правови заключения; тогава наистина ще кажем: ние сме правова страна, защото сроковете съществуват не само за гражданите, не само за полъстимите, но сроковете съществуват и за сайбията. Обаче аз не виждам никаква санкция. И ще видите, че пак ще се повтори досегашната проза, в такъв смисъл: почнато делото, срокове има два месеца, но не може да се насрочи и реши не в два месеца, но и в две години.

Г-да народни представители! Дохождам обаче до едно друго въпросче, което също така много ме интересува и което министърът отбелязва като един тежък пункт в неговия законопроект. А аз казвам, че това е централен въпрос. Но мене ме е страх от този централен пункт, защото по моя преценка не е дадена от редактора една точна, прецизна редакция. Кой е този централен пункт? Това е § 10, а именно: онези прибавки, които отиват към разпорежданията на чл. 656, а именно новият чл. 656а. Това е много опасно, г-да. Само по себе си началото е хубаво, признавам. Най-сетне, трябва да се внесе наистина ред в едно безредие и в нашата доктрина, и в нашата съдебна практика. Но това е една редакция, която много ме плаши затова, защото много невинни хора ще отидат капусто, ще загубят всичките възможности и предпоставки за поспедиране по обикновения наказателно-съдебен ред, и ще останат и ще срокове и с една инстанция, за да вървят само пред Върховния касационен съд, и то може би по една случайност. Защо, г-да народни представители?

Новият чл. 656а предвижда, когато един или няколко подсъдими са обвинени в извършването на различни престъпни деяния, някои от които подлежат на разглеждане по правилата на тази глава, бързото производство, относно посочването на доказателствата и обжалването на присъдата спрямо всички подсъдими и за всичките деяния да спазват реда, предвиден за най-тежко наказуемо деяние.

Г-та народни представители! Когато имаме работа с един подсъдим, там е лесно. Там редакцията отговаря правилно.

Стамо Колчев: (Смее се)

Георги Тодоров: Смейте се, смейте се! То ще ви дойде до главата, все народни представители няма да бъдем!

Г-да народни представители! Когато се отнася за един подсъдим, наистина работата е ясна. Там той ред, който г-н министърът с кодификационната комисия искат да проведат, отговаря на нашата практика. Случаят е такъв: съдят лицето А, че в един ден последователно е извършило няколко престъпления: извършило е кражба, извършило е блудство, извършило е престъпления по разпорежданията на чл. 47 от закона за гражданската мобилизация,

т. е., имало е съвкупителен акт с жената на някой милитаризиран, използвал е нейното стеснено положение. Право е последното на казание, най-тежкото ще определи по-нататък реда, по който ще се движи делото. Това е разбрано, щом наистина аз ще съдя едно лице, по съвкупност за няколко престъпни деяния, които са извършени в един период, който ги обгръща в едно и също дело; работата е проста и смятам, че има санс, че е разумно, целесъобразно голямото престъпление, по което ще бъде съден престъпникът, то да определи по-нататък реда, по който ще се движи самото дело и за другите деяния. Това разбирам. Но четете по-нататък: „или няколко подсъдими са обвинени в извършването на различни престъпни деяния“. По една случайност може някой да попадне във връзка с някой спекулант. Спекулантът върши престъпления по разпорежданията на чл. 36, алинея четвърта — наказанието по които е смърт или доживотен строг тъмничен затвор. Някой влязал в контакт с този спекулант и пише писмо. Прави се претърсване на кореспонденцията на спекуланта и пр. и пр. и по-неже животът е много сложен и богат, последният дохожда в положението на съговорник; недейте иска от мене да формирам един престъпен състав. Може един човек, който никога не е възнамерявал да извърши известно престъпно деяние, но който може да е подпомогнал или фалшифицирал известни данни или е направил едно обикновено престъпление, например една фалшификация или нещо изменническо по повод и във връзка с дейността на спекуланта. По тази редакция, не особено щастлива, по моя преценка, той нещастник също така като отиде под съд, неговата подсъдност, т. е. редът за процедиране, във връзка със съденето му, ще бъде бързото производство, а то значи няма втора инстанция по същество, то значи за него няма всичките срокове, за да може да съобрази, да види, какво трябва да направи и т. н. Вярно е едно: мярка за неотклонение — затвор — няма да му бъде дадена. Това е право. Мярката за неотклонение затвор, няма да му бъде дадена, защото това иска специално постановление. Но редакцията, така както е дадена, колкото и щастлива да е за индивидуалния случай, толкова е опасна за няколкото души, тогава когато имаме няколко подсъдими по делото. Нашата практика, която не е постоянна и сигурна — тя е сигурна само в своята несигурност — ще може да ни докара до неща, които ще разплатят много свят заради туй, защото едно е една инстанция да се произнесе, друго е да ти дадат нормални срокове, за да можеш да обградиш защитата на своята права кауза всеотлачно, друго е да вървиш към едно правилно правораздаване. Съдът по-добре може да възприема и квалифицира в нормално производство, защото то допуска по-голямо проучване, по-дълбоко проникване в престъпните състави; чрез нормалния процесен ред може да се дойде до едно правилно правораздаване.

Аз приключвам, г-та народни представители, по този пункт. Редакцията трябва да претърпи промяна. Позволявам си да кажа пред вас, защото при второто четене едва ли ще взема думата по този законопроект, че трябва да се направи малко прередактиране, за да бъдат избегнати всичките възможности, които ще ни докарат до едно положение, което ще бъде шокиращо за правното чувство изобщо и в частност в положението на известни подсъдими.

Най-сетне, г-та народни представители, за да завърша, дохождам до чл. 656б. Г-н министърът така старателно, в своето изложение, прескочи това малко постановление. Някой ще каже: пак тия писти адвокатски съображения почват да говорят! Защо се предвиждат по тия дела, които са толкова тежки, с такива страшни санкции, смърт или доживотен строг тъмничен затвор, двама души защитници? Аз не съм съгласен. Оставете ги без защитници! Ако е въпрос да водим пазарлък с чиновниците в кодификационната комисия, дали трябва за бъде един защитник по тези дела, двама или трима, или повече от трима, или никакъв защитник да няма, аз ще развия особени мотиви и съображения да се дадат на двама души защитници, а да бъде без защитници, за да ликвидираме с тия дела час по-скоро, заради туй, защото бързата процедура не може да търпи адвокатска намеса! Често пъти някои неосветени в правораздаването обичат да говорят: адвокатите пак я объркаха, от хиляда кладенци започнаха да черпят вода! Г-да народни представители! Така може да разсъждава простакач или някой невежа. Но аз не мога да разбера, пак или трябва да се върнем към онези дни, към онези мъгливи времена, когато не се позволяваше да имаш повече от един защитник, или въобще да имаш някакъв защитник. Всичко ли уредихме, та трябваше да предвиждаме и това постановление, особено при бързата процедура? Като че ли защитата много ще ни забави. Като че ли много олушат адвокатите, като че ли много адвокатът може да каже при тези бързи процедури, които сега се предвиждат по разпорежданията на чл. 656б, та да не се допускат повече от двама защитници! Лоша преценка на защитата от принципа страна.

Министър д-р Константин Партов: Това положение съществува.

Георги Тодоров: Аз си казвам думата. Какво ще кажат г-да народните представители, това оставам на тях. Съществува или не съществува, аз казвам, че това не може да бъде. В тези крупни дела, в тези дела, където се засягат такива големи интереси, където се разглеждат такива граждански искове, които често пъти са много големи и където се оперира с най-голямото благо на човека, с неговия живот или с неговата свобода, смятам, че ограничение в защитата не трябва да съществува. Трябва да бъде допуснато неограничена защита, защото другото не се оправдава от модерния век, в който живеем. Защитата, г-да народни представители, не усложнява процесите. Тя подпомага. Няма защо само в празнични дни и тържествени случаи, когато се събират съдиите и адвокатите, да си правят комплименти, да си казват едни на други, че защитата подпомага правосъдието. Никакви съображения не могат да се наведат, г-да народни представители, за недо-

пускане на подсъдимию толкова защитници, колкото той намери за добре. Защо, г-да народни представители, непременно трябва да бъдат двама души? Откъде накъде се прави това ограничение? Какво го диктува? Защо? Кажете кой дух на мъгливите времена, които минаха през България, наново започна да вее? Не, аз смятам, че XXV обикновено Народно събрание не трябва, не може и не бива да допусне подобно постановление.

§ 12. Той е много целесъобразен, много разумен. Това, което се предвижда, се предвижда за бързина. Вместо да се чакат извесни законодателни разпоредения и инициативи, дава се възможност на Министерския съвет да манипулира, и то по един ред, който прави чест на вносителю, заради туй, защото са предвидени всички възможности за запазване правата на гражданските лица и за отиване към по-слабото наказание, а не към по-силното. Министерският съвет това може да направи и трябва да го направи. Добре е постановено.

Г-да народни представители! Имаме вече едно ново понятие, което се прокарва с законопроекта. Досега имаме само прогласяване на разбойници, прогласяване на грабежници. Сега се въвежда в нашата практика и едно ново понятие — обявяването на престъпник. Аз не споделям този възглед. Колкото по-малко обявяване на престъпници има въобще в България по официален ред, колкото по-малко книги съществуват в архивите във връзка с това обявяване на престъпници, толкова е по-добре за авторитета на държавата. И наистина всеки, който има правно чувство, който има разбиране за това що е общество и как се управлява едно общество и една държава, не трябва да се радва никога, не трябва да иска, щото в архивите на българското правораздаване да съществуват подобни обявявания на разбойници, изстребления на разбойници, прогласявания на разбойници, а сега и обявяване на явни престъпници. Тези работи не бива да съществуват в архивите на нашето правораздаване. Мене ми се струва, че 1943 година нямаше защо точно с това да се занимава. Държавата има възможност, има власт да вземе всички мерки, за да се охранява от престъпници. Няма защо да оставяме на бъдещото поколение документи да ни се смее и да казва: ей, нашите деди и прадеди трябва да са били някаква големи престъпници, та са предвидили специална процедура за обявяване на явни престъпници. В архивите на една правова държава това не трябва да съществува.

Г-да народни представители! Приключвам. Заявявам, че споделим разбирането, че бързата процедура трябва да бъде приспособена, що се касае до корисните престъпления, до подсъдимите по закона за защита на държавата, по закона за престъпните деяния против вътрешния ред и личната и имотна безопасност в чужди държави, по закона за изстребление на разбойниците, по закона за взривните вещества и оръжието, по закона за осигуряване на снабдяването и регулиране на цените и по закона за защита на безопасността на държавата. Наистина това са големи блага и естествено, когато ще ги защитаваме, щем-не-щем, воленс-ноленс, ще трябва да отиваме към една процедура, която да бъде бърза, експедитивна, която да дава резултат, да се почувствува от престъпника санкцията, а същевременно и обществото да усети въздействието, като припечели за възпитанието и за въздържането от подобни деяния. Но има престъпни деяния по закони и закончета, които не представляват никаква важност от обществено и държавно гледище и по отношение на тях тази бърза процедура не трябва да бъде допущана. Бързата процедура винаги дава грешки. Спокойната, нормалната процедура, дава възможност на съдията да мисли, да размишлява, да комбинира, да преценява. Бързата процедура е процедура на вършене съдебна политика. По-малко съдебна политика, повече правова държава. (Ръкоплескания)

Подпредседател: Д-р ПЕТЪР КЪОСЕИВАНОВ

Председателстващ д-р Петър Къосеиванов: Ще пристъпим към гласуване.

Който от г-да народните представители приемат на първо четене законопроекта за уеднаквяване на наказателно-съдопроизводствените правила по някои закони, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Законопроектът ще бъде изпратен в комисията по Министерството на правосъдието.

Дневният ред е изчерпан.

Председателството, в съгласие с правителството, предлага следното заседание да се състои в четвъртък, 11 ноември, 15 часа. Който приемат това предложение, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

За следното заседание в четвъртък, 11 ноември, 15 часа, в съгласие с правителството, предлагам следния дневен ред:

Одобрение на предложенията:

1. За одобрение 6. постановление на Министерския съвет, взето в заседанието му от 29 юли 1943 г., протокол № 108 — относно оставането в тежест на Б. н. банка разликата между означените в т. 2 от 95. постановление на Министерския съвет, от 24 юни 1943 г., протокол № 92, курсове и тия, обявени от банката.

2. За одобрение на 17. постановление на Министерския съвет, взето в заседанието му от 15 октомври 1943 г., протокол № 147 — относно забраняване износа на орехи и др., и 4. постановление на Министерския съвет, взето в заседанието му от 27 октомври 1943 г., протокол № 153 — относно разрешаване износа на продукти за манастира „Зograf“ в Света гора.

3. За опрощаване сумата 2.643.944 лв., дължима от глоби, лихви и неиздължения на държавното съкровище и пр. от несъстоятелни и несъществуващи длъжници.

4. За освобождаване бившите магазинери на специални складове при въздушните на Н. В. войски в Божурище от задължението да прилагат към отчетите си за време от 1 октомври 1924 г. до 31 декември 1935 г. вкл. протоколи за годишна проверка наличността на материалите.

5. За наемане на чужд поданик на държавна служба по особен договор по ведомството на държавните мини.

Първо четене на законопроектите:

6. За изменение и допълнение на закона за фонд „Лечебни сгради“.

7. За изменение и допълнение на чл. 12 от закона за разрешаване на Столичната голяма община да сключи заем от Б. н. банка в размер на 290.000.000 лв. и за уреждане на отношенията с Електрическото дружество за София и България, във връзка с откупуване на концесията на същото дружество. („Д. в.“, бр. 156, от 19 юли 1941 г.)

8. За извънреден бюджетен кредит по бюджета на Главната дирекция на държавните дългове за 1943 б. г. и за допълнителен бюджетен кредит на Главната дирекция на строежите за 1943 бюджетна година, в размер на 890.000.000 лв.

9. За допълнителен бюджетен кредит по бюджета на държавата за 1943 бюджетна година, в размер на 1.490.000.000 лв.

Който приемат този дневен ред, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Затварям заседанието.

(Затворено в 17 ч. 55 м.)

Секретари: { СТЕФАН БАГРИЛОВ
НИКОЛАЙ СУЛТАНОВ

Началник на Стенографското отделение: ДОНЧО ДУКОВ